

Завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури

11 клас

Українська мова

I. Напишіть твір-роздум на одну із поданих тем. Сформулюйте тезу, наведіть 2-3 переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланням на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва, на історичні факти або випадки з життя.

1. Народні традиції – це культурна спадщина чи пережиток минулого?

2. У наші дні дружба – це дешево, що легко замінюється. Увійдіть в Інтернет – і ви зможете придбати хоч тисячу «друзів» (Джессі Келлерман).

3. Людина, якою ви найбільше захоплюєтесь – хто вона?

4. Як не можна спинити річку, що, злававши кригу навесні, бурхливо несеться до моря, так не можна спинити націю, що ламає свої кайдани, прокинувшись до життя (М. Міхновський).

12 б.

II. Лінгвістичний блиц.

1. Поставте наголос у словах *добуток, тризуб, піала, феномен, одноразовий, вишиваний, крицевий, стовідсотковий*.

2. Поясніть лексичні значення слів *амбітний, делікатний, манірний, галантний*.

3. Назвіть зайве за морфемною будовою слово: *факсиміле, івасі, авеню, пальто*.

4. Запишіть 4 слова іншомовного походження, які утворені від власних назв.

5. Поясніть, який варіант прикметника правильно вжитий у фразеологізмі: *сізіфів труд* чи *сізіфовий труд*?

6 б.

III. Виконайте тестові завдання.

Завдання 1–2 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких ОДНА ПРАВИЛЬНА. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант, позначте його.

1. Прислівник є в кожному реченні, **ОКРІМ**

А Ніде щиріше не співають, як в Україні.

Б Тут погідне небо, ясне сонце, а десть за горами вітер.

В Глянь кругом себе – краса дивовижна.

Г Ліс ще дримає в передранішній тиші.

Д Усюди стояли люди: на площі, біля ратуші, на горі.

2. Іменниками середнього роду є всі слова в рядку

А Турне, кашне, Туапсе, манго.

Б Салямі, Дніпро, шосе, пенсне.

В Суми, Тбілісі, кіно, колібрі.

Г Піаніно, кафе, торнадо, бароко.

Д Поні, какаду, алое, мюслі.

3. Не потребують редагування словосполучення в рядку
 А Захоплююча повість, бувший директор.
 Б Плакучі верби, навчатися мови.
 В Діюче законодавство, мандруючий сюжет.
 Г Зачекати пару хвилин, вируюче море.
 Д Виступаючий на зборах, стоячі місця.
4. У якому рядку фразеологізми є синонімічними
 А Не в тім 'я битий, не має лою в голові, макітра розуму.
 Б Третий калач, перейшов крізь сито й решето, був на коні і під конем.
 В Вити собі в голову, викинути з голови, мати голову на плечах.
 Г Хоч греблю гати, як кіт наплакав, як зірок у небі.
 Д Велике цабе, птиця високого польоту, видно пана по халявах.
5. Однаковий звук позначають букви, підкреслені в окремих словах речення
 А Життя любить того, хто за нього боретьься, а нищить того, хто йому піддаєтьься.
 Б На залізничному вокзалі кожен хотів купити квиток без черги.
 В Боротььба за культуру мови – це змагання за стислість, лаконічність і ясність думки.
 Г Рясно висипав, висіявся білий гриб-боровик, і ніхто його не повизбирував і досі.
 Д Ти просто дивишья услід і трохи любиш сни свої про мене?
6. Позначте рядок, у якому **НЕ** з усіма словами потрібно писати **ОКРЕМО**.
 А не/досліджені ще питання, не/зчувся, як заснув, не/спитавши дозволу
 Б не/зводячи очей, не/привітно шуміли, не/здужав підняти
 В будинок не/збудований, трохи не/дочуваючи, не/перевірений мною текст
 Г не/можна передбачити, не/чуваний успіх, нічому не/навчено
 Д не/захищений від вітру сад, не/просячи допомоги, не/потрібно поспішати

3 б.

У завданнях 7 – 10 до кожного з чотирьох рядків, позначених цифрами 1 – 4, оберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений літерою А, Б, В, Г, Д. Один варіант відповіді зайвий.

7. З'ясуйте, якою частиною мови (А – Д) є виділені слова (1–4) в реченні (цифра позначає наступне слово).

Слово в реченні	Частина мови
(1)Уся ця смуга берега, (2)прикрита	А займенник
(3)від північних і східних вітрів	Б прийменник
пасмом гір, (4)обмивається голубим	В особове дієслово
морем.	Г безособове дієслово
	Д дієприкметник (як особлива форма дієслова)

2 б.

8. Доберіть умову вживання тире (А – Д) до кожного прикладу речення (1–4).

Приклад речення

- 1 Чорна туга і біль – мої вічні жнива.
- 2 Впало покосами літо – пахне у хаті травою.
- 3 На річці, у лісі, на полі – усюди німа тиша.
- 4 Заскрипіли весла – і чайки легко посунули по Дніпру.

Умова вживання тире

- А тире в складносурядному реченні
Б тире в складному безсполучниковому реченні
В тире при відокремленому означенні
Г тире при однорідних членах речення
Д тире між підметом і присудком

2 б.

9. Установіть відповідність між видом речення (1–4) і прикладом речення (А, Б, В, Г, Д).

Вид речення

1. Складносурядне речення.
2. Складнопідрядне речення.
3. Безсполучникове речення.
4. Речення з різними видами зв'язку.

Приклад

- А *Грими, моя пісне, могутня, палка, на всім українським роздоллі.*
Б *Багато не треба, щоб твердо знати: людина – найвищий вимір краси.*
В *Чудовий краєвид послався перед ним: стави, лисніючи у сяєві нічнім, один до одного горнулися пестливо.*
Г *Прилинув вітер, і в тісній хатині він про весняну волю заспівав.*
Д *Ми часто згадуємо Київ, історія якого схожа на казку.*

2 б.

10. Установіть відповідність між членом речення (1–4) і прикладом виділеного слова (А, Б, В, Г, Д).

Члени речення

1. Присудок.
2. Додаток.
3. Означення.
4. Обставина.

Приклад (виділене слово)

- А Дорога **праворуч** вела до порослого очеретом озера.
Б Поїдемо **поговорити** з лісом, а вже тоді я можу і з людьми.
В Батька попросили **намалювати** картину.
Г **Поважати** людину – це ж ціла наука, наука душі.
Д По-справжньому починають **цінувати** життя після тридцяти.

2 б.

IV. Розставте пропущені розділові знаки в реченні, виконайте його повний синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням), надпишіть частини мови.

Для того щоб Україна стала україномовною нам мабуть треба собі змінити установку й зрозуміти мають з'явитися в українській мові різні акценти адже

сьогодні відбувається вихід за межі того гетто де була прекрасна українська мова яку знали кілька тисяч чи десятків тисяч людей.

8 б.

Українська література

V. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Відображення в художньому творі внутрішнього світу героя: його думок, бажань, переживань, емоційних станів тощо – це...
2. Кого Луї Аргон назвав «українським Гомером»?
3. Укажіть прізвище митця, який зображений на портреті? Прототипом якого героя роману В. Підмогильного «Місто» він є?

4. Що означає фразеологізм «Відправити в штаб Духоніна»? Назвіть автора і твір, у якому вжито цей фразеологізм.
5. Яку течію модернізму називають мистецтвом «трьох М»? Як ці «М» варто розшифрувати?
6. Назвіть неформальне товариство митців ХХ століття, яке проголошувало курс «ad fontes»? Що в перекладі означає це поняття?
7. Назвіть автора поетичних рядків:
*Я, сонцеві життя продавши
за сто червінців божевілля,
захоплений поганин завжди,
поет весняного похмілля.*
8. У Євгена Маланюка є стаття, що називається «13.05.1933». Кому вона присвячена? Що це за дата?
9. Дайте визначення поняття «ремінісценція»?
10. Цей твір, як стверджував Григорій Костюк, імпував молоді 20-х років. Вона в його «ідеях, образах, ситуаціях і конфліктах знаходила себе, свої почуття, свої ідеї й прагнення. Ідеї твору промовляли до її душі, накреслювали перспективу й окрилювали мету. У ньому історичному поході новітніх аргонавтів воскреслої «Степової Еллади» по золоте руно далекої і недосяжної колись Колхіди була велич нової місії покоління української молоді 20-х років». Назвіть цей твір і автора.

6 б.

VI. Виконайте тестові завдання.

Завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких ОДНА ПРАВИЛЬНА. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант, позначте його.

1. Історико-мистецький період, до якого належить творчість М. Хвильового, М.Куліша, Остапа Вишні, називають
А «празька весна»

- Б «період застою»
- В «розстріляне відродження»
- Г «хрущовська відлига»
- Д «весна народів»

2. «Філологічним водевілем» назвав автор свій твір

- А «Майстер корабля»
- Б «Кайдашева сім'я»
- В «Мартин Боруля»
- Г «Мина Мазайло»
- Д «Я (Романтика)»

3. Образи «версальців» та «інсургентів» постійно фігурують у думках героя твору

- А «Майстер корабля»
- Б «Камінний хрест»
- В «Я (Романтика)»
- Г «Місто»
- Д «Поза межами болю»

4. Остапа Вишні стосується кожна із запропонованих цитат, ОКРІМ

- А «Вперше використав свій псевдонім, опублікувавши фейлетон «Чудака, їй-богу» у 1921 році».
- Б «Вів табірний щоденник, який за формою дуже схожий на захалявні книжечки Т. Шевченка. Його сторінки списані мікроскопічними літерами. Цей щоденник вийшов друком аж у 1989 році під назвою «Чиб'ю»».
- В «З 1948 року почав вести щоденник, який дістав назву «Думи мої, думи мої...»»
- Г «1937 року справу «політично неблагонадійного» в'язня було переглянуто і згодом письменника було розстріляно».
- Д «1955 року письменника було реабілітовано судовими органами за півроку до смерті».

5. У рядках «Килинам простіше... Цей світ – для килин, / У ньому й порядок килинський...» провідним художнім засобом є

- А оксиморон
- Б персоніфікація
- В порівняння
- Г паралелізм
- Д тавтологія

6. До «празької школи поетів» належить

- А Леся Українка
- Б Максим Рильський
- В Павло Тичина
- Г Михайль Семенко
- Д Євген Маланюк

7. Василь Кричевський – прототип

- А історичного роману
- Б соціально-психологічного роману
- В урбаністичного роману
- Г мариністичного роману
- Д пригодницького роману

8. Зразком неокласичної інтимної лірики є

- А «Напис на книзі віршів...»
- Б «У теплі дні збирання винограду»
- В «Солодкий світ!...»
- Г «Ніч... а човен – як срібний птах!...»
- Д «О панно Інно...»

4 б.

VII. Складіть паспорт твору.

«Найбільше мені до вподоби руки творців. Перо і пензель, ніж і сокира, талановитий молоток! Чи знаєте ви, що рука, яка вас тримає, передає через вас вогонь життя? Вона вмире, ця невгамовна рука, а витвори її житимуть. Вона поспішає, виконує волю людини, що, підіймаючися з небуття, ледве встигає дати життя дітям і виконати долю творчого труда. Я люблю її – вічну людську руку, незвичайний символ, і розумію велич тої хвилини, коли друг дає руку другові: цим він передає самого себе, своє серце й розум, дихання дітей. Дві людських руки вкупі – це кільце, за яке, ухопившись, можна зрушити землю».

1. Автор. 2. Назва твору. 3. Літературний рід. 4. Жанр. 5. Особливості композиції. 6. Тема. 7. Ідея. 8. Герої твору. 9. Літературний напрям. 10. Проблеми, що порушені у творі.

9 б.

Максимальна кількість балів – 56.

**Бланк для відповідей до завдань з української мови та літератури
11 клас**

Українська мова

Завдання II

№ 1	
№ 2	
№ 3	
№ 4	
№ 5	

**Бланк для відповідей до завдань з української мови та літератури
11 клас**

Українська мова

Завдання III

№ 1	
№ 2	
№ 3	
№ 4	
№ 5	
№ 6	
№ 7	
№ 8	
№ 9	
№ 10	

Українська мова

[illegible]

**Бланк для відповідей до завдань з української мови та літератури
11 клас**

Українська література

Завдання V

№ 1	
№ 2	
№ 3	
№ 4	
№ 5	
№ 6	
№ 7	
№ 8	
№ 9	
№ 10	

Завдання VI

№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8